

Arno Wonisch (Graz/Grac)

Institut für Slawistik
Karl-Franzens-Universität Graz

arno.wonisch@uni-graz.at

Franz/Franc/Franjo Ferdinand Carl Ludwig Joseph Maria – činjenice i nagađanja

Žena – muškarac: dva svijeta, dva motiva, dva izraza
u djelima Branka Ćopića

Graz, 4.–6. 9. 2014

Prvi svjetski rat

Prema (njemačkoj i austrijskoj) historiografiji **praktastrofa** 20. vijeka

Lijevo: Franz Ferdinand u mlađim godinama (Franz-Ferdinand-www1)
Desno: nadvojvoda malo prije Sarajevskog atentata 1914 (Franz-Ferdinand-www2)

Badnje veče 1868

Igrica **Vlada** – prestolonasljednik **Rudolf** (rođ. 1858) i bratanac **Franz Ferdinand** (rođ. 1863 u palati Khuenburgu u ulici Sackstraße u Grazu)

Rudolf:

„Nije dobar predznak kad veličanstvo pada sa prijestola.“

Franz Ferdinand Carl Ludwig Joseph Maria

Otac: **Carl Ludwig**

Majka: **Maria Annunciata († 1870)**

Braća: **Otto i Ferdinand Carl**

Sestra: **Margaretha Sophia**

Lijevo: dvorac Artstetten blizu donjoaustrijskog grada Melk (Artstetten1-www)
Desno: grob Franza Ferdinanda i Sophie (Artstetten2-www)

Vojna služba u 9. husarskoj pukovniji u Sopronu (1890–1892)

Negativan odnos prema Mađarima (i mađarskom jeziku)

Mayerling 1889

† **Rudolf i Mary Vetsera** (do danas **nerasvijetljena smrt** – lažne obavijesti o razlogu smrti, uništeni dokumenti, greške u izvještaju, ušutkani svjedoci i dr.)

Lijevo: lovački zamak Mayerling blizu Beča prije 1889 (Mayerling-www)
Desno: Rudolf i Mary Vetsera (Rudolf_Mary-www)

Put oko svijeta 1892. i 1893

Od decembra 1892: brodom
Kaiserin Elisabeth u Japan, Kinu,
Singapur, na Javu, u Australiju, na
Cejlon, u Indiju, SAD i Kanadu

Lijevo: Franz Ferdinand i ubijen slon na Cejlonu (danas Šri Lanka; Slon-www)
Desno: nadvojvoda u Mumbaju (tada Bombaj; Mumbaj-www)

Bolest i sklapanje braka

1894: Liječenje na **Lošinj**, u **Egiptu** i na francusko-italijanskoj **rivijeri**

Upoznavanje sa **Sophie Chotek von Chotkowa**

1900: Sklapanje braka (četvero djece)

Lijevo: Franz Ferdinand i supruga Sophie Chotek von Chotkowa
(Franz-Ferdinand_Sophie-www)

Desno: Franz Ferdinand sa suprugom i djecom (Ernst, Sophie, Maximilian;
Franz-Ferdinand_porodica-www)

Imidž u javnosti i politički planovi

Simpatije prema slovenskim narodima (?)

Antimađarski stavovi i planovi za uvođenje germansko-mađarsko-slovenskog trijalizma

Nagodba 1867 – Franz Josefova „pogreška“

Aurel Popovici: DIE VEREINIGTEN STAATEN VON GROßÖSTERREICH („Sjedinjene Države Velike Austrije“, 1906)

Imidž u javnosti i politički planovi

DIE VEREINIGTEN

STAATEN VON GROßÖSTERREICH

Federalizacija monarhije

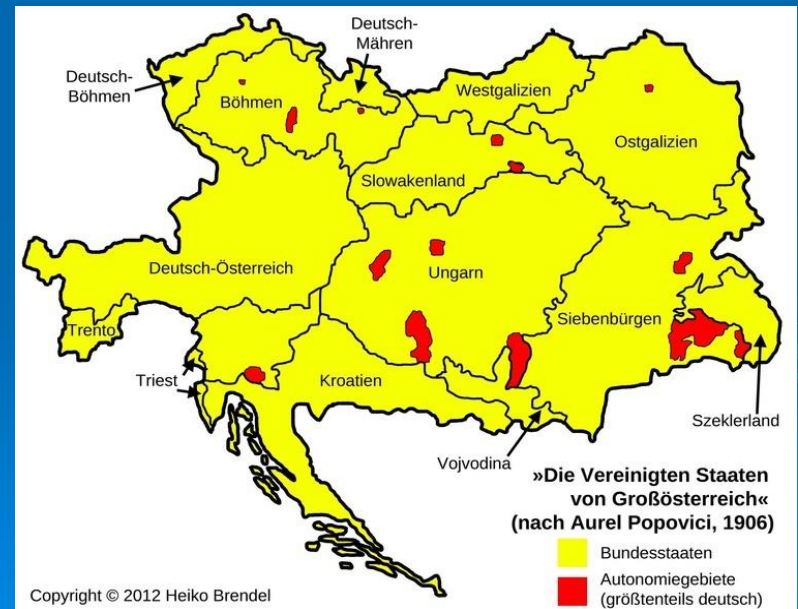
16 autonomnih država sa zajedničkom

vojskom i spoljnom

politikom

Glavni (državni) jezik:

njemački

Imidž u javnosti i politički planovi

Vladin program Alexandra Broscha

Ustavna reforma u Mađarskoj

**Uvođenje njemačkog kao državni
jezik**

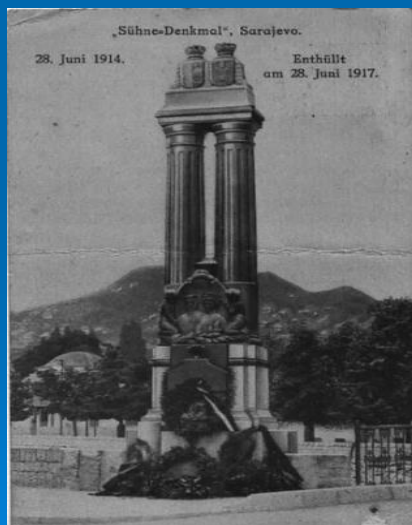
**Promjena statusa Bosne i Hercegovine
proglašenjem kraljevine u bosansko-
hercegovačkim provincijama**

Šta je ostalo od Franza Ferdinanda?

U javnom prostoru – skoro ništa

Spomenik u Sarajevu u obliku stupa
(sa visinom od 12 metara), svečano

otvoren **28. juna 1917**, srušen **1918/1919**

Lijevo: nekadašnji spomenik Franzu Ferdinandu na Latinskoj ćupriji u Sarajevu, srušen nakon Prvog svjetskog rata (Denkmal-www)

Desno: današnja klupa pored Latinske ćuprije (Cuprija-www)

Šta je ostalo od Franza Ferdinanda?

Graz: 15 ulica, trgova, obala i aleja sa habsburškim elementima, npr.

Franz Josef (*Kaiser-Franz-Josef-Kai*), **Josef** (*Kaiser-Josef-Platz*), **Rudolf** (*Rudolfstraße*), **Johann** (*Erzherzog-Johann-Straße*), **Elisabeth** (*Elisabethstraße*) i dr.

Franz Josef, Elisabeth i Rudolf – do danas **veoma prisutni**

Literatura

Bled 2013: Bled, Jean-Paul. *Franz Ferdinand. Der eigensinnige Thronfolger*. Wien – Köln – Weimar: Böhlau.

Božić/Ćirković/Ekmečić/Dedijer 1973²: Božić, Ivan; Ćirković, Sima; Ekmečić, Milorad; Dedijer Vladimir. *Istorija Jugoslavije*. Beograd: Prosveta.

Dedijer 1966: Dedijer, Vladimir. *Sarajevo 1914*. Beograd: Prosveta.

Hannig 2013: Hannig, Alma. *Franz Ferdinand. Die Biografie*. Wien: Amalthea.

Izvori i slike

Artstetten1-wwww:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4f/2013.05.28_-_Artstetten-P%C3%B6bring_-_Schloss_Artstetten_-_03.jpg. Stanje: 21. 8. 2014.

Artstetten2-wwww:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/46/Grab_von_Franz_Ferdinand.jpg. Stanje: 27. 8. 2014.

Cuprija-wwww:

<http://portal.skola.ba/start/Desktopdefault.aspx?tabid=299&id=3527>. Stanje: 27. 8. 2014.

Denkmal-wwww:

<http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1721273&page=5>. Stanje: 22. 8. 2014.

Franz-Ferdinand1-wwww:

http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Ferdinand_von_%C3%96sterreich-Este#mediaviewer/Datei:Franzferdinand1.jpg. Stanje: 31. 7. 2014.

Izvori i slike

Franz-Ferdinand2-[www](#):

http://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Ferdinand_von_Österreich-Este#mediaviewer/Datei:Ferdinand_Schmutzer_-_Franz_Ferdinand_von_Österreich-Este,_um_1914.jpg. Stanje: 31. 7. 2014.

Franz-Ferdinand_porodica-[www](#): <http://www.preussische-allgemeine.de/typo3>

temp/pics/PAZ50_10_Franz_Ferdinand_e79956fe62.jpg.

Stanje: 26. 8. 2014.

Franz-Ferdinand_Sophie-[www](#): <http://www.istorie-pe-scurt.ro/atentatul-de-la-sarajevo-calea-spre-razboiul-care-sa-puna-capat-tuturor-razboaielor/gav-rilo-princip/>. Stanje: 25. 8. 2014.

Mayerling-[www](#): [https://encrypted-](https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9Gc_QdhnEqVuef-VS0s7NhhRNd4VFNPjo1kTI7HsqAoLWBraaOBlwUkg)

[tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9Gc_QdhnEqVuef-](tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9Gc_QdhnEqVuef-VS0s7NhhRNd4VFNPjo1kTI7HsqAoLWBraaOBlwUkg)

<VS0s7NhhRNd4VFNPjo1kTI7HsqAoLWBraaOBlwUkg>. Stanje:

21. 8. 2014.

Izvori i slike

Mumbaj-ww: <http://www.univie.ac.at/imperial-sightseeing/drupal/?q=node/4>. Stanje: 26. 8. 2014.

Rudolf_Mary-ww: <http://www.mayerling.de/images/start2.gif>. Stanje: 21. 8. 2014.

Slon-ww: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/de/d/d3/Franz_Ferdinand_1893.jpg. Stanje: 26. 8. 2014.

**Vielen Dank für Ihre
Aufmerksamkeit!**

Hvala na pažnji!

Hvala na pozornosti!

Хвала на пажњи!

Хвала на позорности!